

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน
การศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
Desirable characteristics of school administrators in the Saengsang
Educational Quality and Standards Development Group, Nakhon
Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3

ณภัทร์ ประจงดี¹ และ ประดิษฐ์ ฉัตรจรตกุล²

วิทยาลัยนครราชสีมา

Naphat Prajongdee¹ and Pradit chatjarutkun²

Nakhonratchasima College

Corresponding Author E-mail : 6604033200149@nmc.ac.th

(Received: 7 May, 2025 ; Edit: 27 December, 2025; accepted: 27 December, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 136คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง, คุณลักษณะอันพึงประสงค์, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study the desirable characteristics of school administrators and 2) compare the desirable characteristics of school administrators in the Saeng Sang Educational Quality and Standard Development Group, Office of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 3, classified by work experience and education level. The sample group used in the research was the population used in this research, which were personnel in the Saeng Sang Educational Quality and Standard Development Group, Office of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 3, Academic Year 2024, totaling 136 people. The sample size was determined according to the table of Krejci and Morgan and stratified random sampling. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a consistency index between 0.67 and 1.00 and a reliability value of the entire questionnaire of 0.98. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test..

The research results found that:

1. The desirable characteristics of school administrators in the Quality and Standard Development Group of Soeng Sang Educational Institutions, under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 3, were found to be at a high level overall.
2. The desirable characteristics of school administrators in the Quality and Standard Development Group of Soeng Sang Educational Institutions, under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 3, categorized by work experience and by educational level, did not differ significantly overall.

Keywords : Seng Sang Educational Quality and Standards Development Group, Desirable Attributes, School Administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งพัฒนาคุณภาพอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านผลผลิต กระบวนการจัดการ และปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และโลกยุคดิจิทัล บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับจึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นกลไกหลักในการกำหนดทิศทาง วางแผน บริหารจัดการ และประสานการทำงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาประกอบด้วยบุคลากรที่มีความหลากหลายทั้งด้านบุคลิกภาพ ความคิด และ ประสบการณ์การทำงาน การทำงานร่วมกันย่อมก่อให้เกิดความแตกต่างทางความคิดเห็นและอาจนำไปสู่ความขัดแย้ง หากผู้บริหารสถานศึกษาขาดคุณลักษณะที่เหมาะสมในการบริหารจัดการ อาจส่งผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจของบุคลากร รวมถึงประสิทธิผลในการดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น ความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ คุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบ และความสามารถในการพัฒนาตน พัฒนาคณะ และพัฒนางาน เพื่อสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความร่วมมือ

นอกจากนี้ ระบบการศึกษาไทยยังได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงในระดับโลก ทั้งด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม ทำให้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนจากผู้บริหารจัดการทั่วไปไปสู่การเป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารจำเป็นต้องสามารถตีความและนำนโยบายการศึกษามาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ครู และสถานศึกษา รวมทั้งมีทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 เช่น ภาวะผู้นำทางวิชาการ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การศึกษาชั้นเรียน และการทำหน้าที่เป็นโค้ชเพื่อพัฒนาครูอย่างสร้างสรรค์ (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2565)

จากสภาพการณ์ดังกล่าว พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนไม่น้อยยังประสบปัญหาในการบริหารงาน โดยเฉพาะด้านการบริหารบุคลากร การสร้างความร่วมมือ และการจัดการความขัดแย้ง ซึ่งมีสาเหตุสำคัญจากการขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น ขาดภาวะผู้นำ ขาดมนุษยสัมพันธ์ ขาดความยุติธรรม และขาดความรอบคอบในการตัดสินใจ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารควรมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และสามารถบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งสร้างวัฒนธรรมคุณภาพและการมีส่วนร่วมในองค์กร งานวิจัยที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การบริหารงานและความสำเร็จของสถานศึกษา (พินดา รัชฎาเพชร, 2564) โดยคุณลักษณะดังกล่าวสามารถจำแนกได้เป็นด้านบุคลิกภาพ ด้านการจูงใจ และด้านทักษะ ซึ่งล้วนมีบทบาทต่อการยอมรับ ความร่วมมือ และความสำเร็จในการทำงานร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสม สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของครูและบริบทของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 211 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 136 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารในสถานศึกษา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553: 74 – 84)

3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยดำเนินการพัฒนาแบบสอบถามมาจากแนวคิดของฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel, 2001 : 169) 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการตัดสินใจ 2) ด้านการตั้งใจ 3) ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ 4) ด้านความรับผิดชอบ และ 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 40 ข้อ

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

7. นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในโรงเรียนเสิงสาง อำเภอเสิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา

8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 40 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดนี้เท่ากับ 0.98

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 136 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเสิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและราย

ข้อโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (สิน พันธุ์พินิจ, 2553 หน้า 152 - 155) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา โดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการตัดสินใจ	4.43	0.58	มาก
2	ด้านการจูงใจ	4.49	0.56	มาก
3	ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ	4.49	0.57	มาก
4	ด้านความรับผิดชอบ	4.54	0.57	มากที่สุด
5	ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.49	0.57	มาก
ภาพรวม		4.48	0.57	มาก

จากตาราง 1 แสดงว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= .57) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ยกเว้นด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับมากที่สุด) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= .57) รองลงมาคือ ด้านความ

เป็นผู้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= .57) และด้านการจูงใจ ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= .56) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.43$, S.D.= .58)

2. การเปรียบเทียบตามตัวแปรคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ต่ำกว่า 5 ปี		5 ปีขึ้นไป		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการตัดสินใจ	4.44	0.36	4.42	0.40	.19	.84
2	ด้านการจูงใจ	4.50	0.37	4.48	0.41	.33	.73
3	ด้านความเป็นผู้มี ประสิทธิภาพ	4.53	0.41	4.47	0.39	.85	.39
4	ด้านความรับผิดชอบ	4.55	0.39	4.53	0.44	.31	.75
5	ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.50	0.43	4.48	0.43	.16	.87
ภาพรวม		4.50	0.34	4.48	0.36	.42	.67

จากตาราง 2 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ผลจากการเปรียบเทียบตามตัวแปรคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปริญญาตรี		สูงกว่าระดับปริญญาตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการตัดสินใจ	4.38	0.39	4.54	0.33	-2.49*	.01
2	ด้านการจูงใจ	4.45	0.39	4.56	0.37	-1.45	.14
3	ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ	4.47	0.40	4.55	0.39	-1.13	.25
4	ด้านความรับผิดชอบ	4.52	0.44	4.58	0.38	-.75	.45
5	ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.46	0.42	4.54	0.43	-.96	.33
	ภาพรวม	4.46	0.35	4.55	0.35	-1.50	.13

จากตาราง 3 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ ด้านการจูงใจ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการตัดสินใจ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีการอบรม พัฒนา และฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้บริหารส่วนมากมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้คุณลักษณะต่างๆ พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น รวมถึงกระบวนการคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้มงวดและมีประสิทธิภาพ เลือกผู้ที่มีคุณสมบัติและคุณลักษณะที่เหมาะสม มีประสบการณ์ และความรู้ความสามารถที่จำเป็น ทั้งนี้สถานศึกษาอาจให้การสนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเต็มที่ ทั้งในด้านงบประมาณ ทรัพยากร และการให้คำปรึกษา ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีเป้าหมายและมาตรฐานการทำงานที่ชัดเจน ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถมุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะต่างๆ ที่สอดคล้องกับเป้าหมาย และสามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม การมีระบบการประเมินผลการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ช่วยให้

สามารถระบุจุดแข็งและจุดอ่อน และนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้อาจมีปัจจัยแวดล้อม ที่ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษา บริหารงานให้อยู่ในระดับมากได้ เช่น นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ การสนับสนุนจากชุมชน และสภาพแวดล้อมทางสังคม อาจมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาคุณลักษณะต่างๆ ได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา บัวบาน (2565) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามที่คณะของครูกลุ่มสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามที่คณะของครูกลุ่มสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอิมทิพย์ อาจปักษา และชวน ภาวังกุล (2564) ได้ศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตาม ความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย อาจเน้นคุณลักษณะด้านการกระตือรือร้น ความสามารถในการเรียนรู้ ความสามารถในการทำงานเป็นทีม และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ๆ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์สูงอาจเน้นคุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ ความเป็นผู้นำ การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ การสร้างเครือข่าย และการพัฒนาบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ บำเรอ (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรอนงค์ เทียบอุดม (2565) ได้การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน และหาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาไม่ว่าจะจบการศึกษาระดับใด หากได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ก็จะมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่คล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ประสบการณ์การทำงานในวงการศึกษา ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร ไม่ว่าจะเป็นการจัดการบุคลากร การวางแผนกลยุทธ์ หรือการจัดการงบประมาณ ประสบการณ์เหล่านี้จะสะสมและพัฒนาผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพ บุคลิกภาพ ความสามารถในการคิด

วิเคราะห์ ความเป็นผู้นำ และความมุ่งมั่น เป็นคุณลักษณะส่วนบุคคลที่สำคัญ และอาจมีอิทธิพลมากกว่าระดับการศึกษา ผู้บริหารที่มีความสามารถเหล่านี้สูง ก็จะมีประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาได้ดี ไม่ว่าจะจบการศึกษา ระดับใด ขนาดของสถานศึกษา ประเภทของสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมทางสังคม ล้วนมีผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร ผู้บริหารอาจต้องปรับตัวและพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะด้าน เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา โดยไม่ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา การออกแบบการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล อาจมีข้อจำกัด ทำให้ไม่สามารถวัดความแตกต่างของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างชัดเจน แม้ว่าจะมีความแตกต่างอยู่จริงก็ตาม โดยไม่จำกัดระดับการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของนเรศรัษฎ์ ชุมวงศ์ และคณะ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรินทร์ นามอยู่ และคณะ (2564) การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษ ที่ 21 จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีกระบวนการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษาที่โปร่งใสและเป็นธรรม เน้นการประเมินคุณลักษณะที่จำเป็น ไม่ใช่เพียงแค่คุณวุฒิ ควรมีการทดสอบความสามารถ การประเมินบุคลิกภาพ และการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อคัดเลือกผู้ที่มีศักยภาพสูงสุด

1.2 จัดให้มีหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การฝึกอบรมระยะสั้น และการพัฒนาตนเอง โดยเน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็น เช่น การบริหารจัดการ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การสร้างแรงจูงใจ และการทำงานเป็นทีม ควรมีการประเมินผลการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ผ่านการจัดตั้งเครือข่าย การประชุม และการเยี่ยมชมสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่น และสามารถนำมาปรับใช้ในการบริหารงานของตนเอง

1.4 สนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ และนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการอบรม และนโยบายต่างๆ

1.5 ผู้บริหารควรแสวงหาโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการเข้าร่วมอบรมสัมมนา การอ่านหนังสือ การศึกษาค้นคว้า หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้บริหารท่านอื่นๆ ควรเน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็น เช่น การสื่อสาร การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การคิดเชิงกลยุทธ์ และการสร้างแรงจูงใจ ควรตั้งเป้าหมายการพัฒนาตนเองอย่างชัดเจน และติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากผลการวิจัย

พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อยกระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาให้สูงขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในบริบทที่แตกต่างกัน เช่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2565). *รายงานสถานการณ์และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21*. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาส์น.
- ปัญญา บัวบาน. (2565). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูกลุ่มสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประเสริฐ บำเรอ. (2566). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- พนิดา รัชฎาเพชร. (2564). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2553). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 4). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2560). *มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา*. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- สุรินทร์ นามอยู่ และคณะ. (2564). การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามระดับการศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 15(2), 85–98.
- อรอนงค์ เทียบอุดม. (2565). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนครพนม.
- อิมทิพย์ อาจปักษา และชวน ภารังกุล. (2564). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 12(1), 45–58.
- นรเศรษฐ์ ชุมวงศ์, และคณะ. (2565). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. *วารสารวิจัยทางการศึกษา*, 17(3), 112–126.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). Harper & Row.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2001). *Educational administration: Theory, research, and practice* (6th ed.). McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.